

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ผลของการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางฝอยละอองจากระบบทางเดินหายใจต่ออุบัติการณ์โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ และการลาป่วยของบุคลากรพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกสถานบริการสุขภาพพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวสาธิตา ตันติยาพงศ์

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย	มั่งค้าย	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์พูนทรัพย์	โสภารัตน์	กรรมการ

บทคัดย่อ

โรคที่สามารถแพร่กระจายเชื้อทางฝอยละอองจากระบบทางเดินหายใจเป็นโรคหนึ่งที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพบุคลากรพยาบาล การวิจัยที่ทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางฝอยละอองจากระบบทางเดินหายใจต่ออุบัติการณ์โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ และการลาป่วยของบุคลากรพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก สถานบริการสุขภาพพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2551 โดยการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางฝอยละอองจากระบบทางเดินหายใจใช้แนวคิดของแบบความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) โดยดำเนินกิจกรรมส่งเสริมที่หลากหลายตามแนวคิดของไนโคบาและเฮย์วาร์ด (Naikoba & Hayward, 2001) ประกอบด้วย การให้ความรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเตือนด้วยโปสเตอร์ เพื่อให้บุคลากรพยาบาลมีความตระหนักถึงความเสี่ยง และความรุนแรงของโรค มีการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อ มีการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติ และมีกิจกรรมการให้ข้อมูลย้อนกลับและการเตือนด้วยโปสเตอร์ที่กระตุ้นให้ปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพ 9 คน และพนักงานช่วยการพยาบาล 26 คน รวมทั้งหมด 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของบุคลากรพยาบาล แบบสอบถามการป่วย

โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจและแบบสอบถามการลาป่วยด้วยโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจของบุคลากรพยาบาล ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามประวัติการป่วยและการลาป่วยด้วยโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ คู่มือการปฏิบัติการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางฝอยละอองจากระบบทางเดินหายใจ แบบวัดความรู้ในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางฝอยละอองจากระบบทางเดินหายใจ แบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติ แผนการสอนพร้อมสื่อโปรแกรมการเรียนรู้และแผนการให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยเครื่องมือวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามการป่วยโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจและแบบสอบถามการลาป่วยด้วยโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจของบุคลากรพยาบาล ได้เท่ากับ 0.97 และ 0.91 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นได้ค่าเท่ากับ 0.83 และ 1 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติไคสแควร์ และสถิติวิลคอกสันแบบอันดับที่มีเครื่องหมาย (Wilcoxon matched-pairs signed-rank test)

ผลการวิจัยพบว่า อุบัติการณ์โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจของบุคลากรพยาบาลก่อนการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางฝอยละอองจากระบบทางเดินหายใจเท่ากับ 62.9 ครั้งต่อบุคลากรพยาบาล 100 ราย ภายหลังจากดำเนินการส่งเสริมการปฏิบัติพบว่าอุบัติการณ์ลดลงเหลือ 37.1 ครั้งต่อบุคลากรพยาบาล 100 ราย ซึ่งลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากอุบัติการณ์ดังกล่าวทำให้อัตราความเสี่ยงในการเกิดอุบัติการณ์โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจในบุคลากรพยาบาลลดลง (risk reduction) ร้อยละ 41.02 เมื่อเปรียบเทียบจำนวนวันลาป่วยด้วยโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจก่อนและหลังการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางฝอยละอองจากระบบทางเดินหายใจพบว่าจำนวนวันลาป่วยก่อนการส่งเสริมทั้งหมด 10 วัน หลังการส่งเสริมบุคลากรพยาบาลลาป่วยลดลงเหลือ 4 วัน ซึ่งลดลงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมให้บุคลากรพยาบาลปฏิบัติตามหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางฝอยละอองจากระบบทางเดินหายใจสามารถลดอุบัติการณ์โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจของบุคลากรพยาบาลได้ ดังนั้นสถานบริการสุขภาพพิเศษควรมีแนวทางส่งเสริมปฏิบัตินี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อสำหรับสถานบริการสุขภาพพิเศษในการควบคุมการติดเชื้อด้านอื่นต่อไป

Thesis Title Effects of Promoting Droplet Precautions Practice on Incidence of Respiratory Tract Infection and Sick Leave Among Nursing Personnel in Outpatient Department, Special Medical Service Center, Chiang Mai University

Author Miss Satita Tantiyapong

Degree Master of Nursing Science (Infection Control Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Wanchai Moongtui Chairperson

Associate Professor Poonsap Soparat Member

ABSTRACT

Diseases caused by droplet nuclei from the respiratory tract have had an impact on the health and work of nursing personnel. The purposes of this quasi-experimental research were to examine the effect of promoting droplet precautions practice on incidence of respiratory tract infection and sick leave among nursing personnel in outpatient department, the Special Medical Service Center of Chiang Mai University during May to August 2008. Using the Health Belief Model as a framework, the Naikoba and Hayward's promotional intervention strategies (2001) were utilized including provision of training, feedback, and poster reminder to promote practices among nursing personnel to increase perceptions of susceptibility to diseases, severity of diseases, benefits of infection prevention, and barriers of practices. Feedback and poster reminders were used as cues to trigger infection prevention practices. Subjects were 35 nursing personnel consisting of 9 registered nurses and 26 helpers. The instruments for data collection included the demographic data questionnaire, the incidence of respiratory tract infection and the sick leave questionnaire. The instruments for promotion practices consisted of the history of incidence of respiratory tract infection and sick leave questionnaire, a handbook, knowledge test form, the

practice observational recording form, lesson plan, and feedback form. The content validity of all instruments was examined by 5 experts. The content validity index of the incidence of respiratory tract infection and the sick leave questionnaire were 0.97 and 0.91 and the reliability 0.83 and 1, respectively. Data were analyzed using descriptive statistics, Chi-square test, and Wilcoxon matched-pairs signed-rank test.

Results revealed that after promoting droplet precautions practices the incidence of respiratory tract infection among nursing personnel significantly reduced from 62.9 per 100 subjects to 37.1 per 100 subjects ($p < .05$). Based on the incidence, the risk of respiratory tract infection incidence among nursing personnel decreased by 41.02%. However, the cumulative days of sick leave with respiratory infection among nursing personnel before and after the practice promotion droplet precautions practice changed from 10 to 4 days, which was not significantly different.

The findings of this study suggest that promoting droplet precautions practices were effective to reduce the incidence of respiratory tract infection among nursing personnel. Therefore, the Special Medical Service Center should apply this practice to promote other aspects of infection control.